

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Witold Franciszek

Nazwisko: Grabarczuk

Miejsce urodzenia: Jarosławiec

Data urodzenia: 03-04-1954

Kraj urodzenia: Polska

Imię ojca: Władysław

Imię matki: Karolina

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Akta Sądu Rejonowego w Lublinie w sprawie karnej IV K. 970/82, prowadzonej przeciwko grupie pracowników FSC, oskarżonych o to, iż w okresie 14-17.12.1981 „nie odstąpili od działalności” w zawieszonym NSZZ „Solidarność”, „lecz współuczestniczyli w kierowaniu strajkiem okupacyjnym w Fabryce Samochodów Ciężarowych w Lublinie”, tj. o czyn z art. 46 ust. 1 i 2 dekretu z dnia 12.12.1981 o stanie wojennym. Witold Grabarczuk, wówczas pracownik FSC, był jednym ze strajkujących. W dniu 23.01.1982 złożył pisemne „Oświadczenie”, w którym potwierdził swój udział w strajku oraz w zbiorce środków pieniężnych „dla rodzin internowanych lub aresztowanych”. Prokuratura Rejonowa dla m. Lublina wszczęła śledztwo w tej sprawie dnia 12.03.1982, w oparciu o „materiały wstępne” z Wydziału Śledczego KW MO Lublin. Witolda Grabarczuka przesłuchiowano w charakterze świadka.

Akta o sygn. IPN Lu 76/9, t. 1-2 (IV K. 970/82).

W dniu 24.04.1982 Witold Grabarczuk został zarejestrowany przez Wydział V KW MO Lublin, pod nr rej. 27797 jako „osoba” sprawy krypt. „Hydrant” (nr rej. 27781). Sprawę wszczęto zarejestrowaniem Meldunku operacyjnego w dniu 19.04.1982. Według zachowanych zapisów ewidencyjnych, dotyczyła ona kolportażu ulotek „o wrogiej treści” na terenie FSC w Lublinie. W odniesieniu do Witolda Grabarczuka jej prowadzenie zakończono „przeprowadzeniem rozmowy ostrzegawczej”. W czerwcu 1983 roku materiały SOS krypt. „Hydrant” złożono w archiwum Wydziału „C” KW MO Lublin, pod sygn. 10175/II. W 1986 roku zostały one zmikrofilmowane. Dokumentację aktową oraz mikrofilm zniszczono z Protokołem brakowania akt Nr 127/89 z dnia 20.10.1989.

Akta o sygn. 10175/II KW MO Lublin oraz wykonany z nich mikrofilm o sygn. 10175/2 zniszczono w 1989 roku. Wpis na podstawie zapisów ewidencyjnych oraz wzmianek w aktach KW MO/WUSW Zamość o sygn. IPN Lu 027/38 (921/II, 96/III).

Akta Sprawy Operacyjnego Rozpracowania krypt. „Zjazd”, w części zapisów jako „Zajazd” (nr rej. 7076), prowadzonej przez Wydział IV KW MO/WUSW Zamość w okresie 12.08.1982 - 17.01.1984.

Podstawą do jej założenia była informacja od TW ps. „Jerzy” (nr rej. 6149) na temat „zebrania członków b. aktywu NSZZ RI >S[olidarność]< z rejonu hrubieszowskiego i tomaszowskiego”, które miało miejsce 18.07.1982. Według ustaleń Służby Bezpieczeństwa „inicjatorem i promotorem” tego spotkania był Witold Grabarczuk, „zatrudniony w FSC w Lublinie - b. doradca MKZ >S[olidarność]<”, a odbyło się ono „w domu jego ojca”. Ponadto z relacji „źródła” wynikało, że takie spotkania odbywały się cyklicznie, „w każdą niedzielę”. Tajny współpracownik ps. „Jerzy”, który uczestniczył w spotkaniu 18.07.1982, zidentyfikował W. Grabarczuka na podstawie fotografii, okazanych mu przez SB. Dnia 25.08.1982 w mieszkaniu rodziców Witolda Grabarczuka przeprowadzono przeszukanie, w wyniku którego odnaleziono i „zakwestionowano materiały bezdebitowe wydawane po ogłoszeniu stanu wojennego” oraz „własnoręczne notatki [Witolda Grabarczuka] o treści antypaństwowej” (szyfrogram Wydziału IV KW MO Zamość do Wydziału V KW MO Lublin z 27.08.1982, Analiza SOR „Zjazd” z 09.01.1984). Tego samego dnia Witold Grabarczuk został zatrzymany przez Wydział IV KW MO Zamość. W dniu 26.08.1982 złożył „wyjaśnienia” dotyczące swojej działalności przed i po wprowadzeniu stanu wojennego. Wydział IV KW MO Zamość przekazał zgromadzone materiały do Wydziału Śledczego, który przedłożył je prokuraturze. Postanowieniem z dnia 02.09.1982 Prokuratura Wojewódzka w Zamościu weszła śledztwo w sprawie „kontynuowania [przez W. Grabarczuka] działalności związkowej (...)”, powierzając prowadzenie postępowania przygotowawczego Wydziałowi Śledczemu KW MO Zamość (RSD 18/82). W dniu 03.09.1982 Witoldowi Grabarczukowi przedstawiono zarzuty oraz zastosowano wobec niego areszt tymczasowy. W aktach znajdują się m.in. protokoły jego przesłuchań w charakterze podejrzanego – z 03.09., 09.09. i 25.09.1982 oraz Akt oskarżenia Prokuratury Wojewódzkiej w Zamościu z dnia 20.10.1982 (nr rep. Ds 14/82/S) i wyrok Sądu Rejonowego w Hrubieszowie z dnia 18.11.1982 (sygn. akt K. 550/82) w sprawie Witolda Grabarczuka. Prowadzenie SOR „Zjazd” zakończono z uwagi na wyrok, jaki zapadł wobec W. Grabarczuka przed Sądem Rejonowym w Hrubieszowie. Ponadto ustalono, że był już wówczas objęty rozpracowaniem przez Wydział V KW MO Lublin. Materiały rozpracowania złożono w archiwum Sekcji „C” WUSW Zamość 18.01.1984, pod sygn. 921/II. W grudniu 1984 włączono je do akt postępowania przygotowawczego RSD 18/82, zarchiwizowanych pod sygn. 69/III. Te ostatnie zniszczono za Protokołem brakowania akt Nr 2/90 z 04.01.1990. Zachowały się tylko dokumenty ze śledztwa dołączone do SOR „Zjazd”.

Akta o sygn. IPN Lu 027/38 (921/II, 96/III), zapisy kartoteczno-ewidencyjne.

Karty ewidencyjne osób zatrzymanych i aresztowanych przez KW MO/WUSW Zamość w latach 1982-1983. Znajduje się tu Karta ewidencyjna dotycząca zatrzymania Witolda Grabarczuka w dniu 25.08.1982, o godz. 22.00. Jako „powód zatrzymania” wpisano „kolportaż ulotek”. Na Karcie odnotowano także, iż dnia 10.09.1982 W. Grabarczuka „przekazano do ZK Zamość”.

Akta o sygn. IPN Lu 0253/9 (240/9).

Według zapisów kartoteczno-ewidencyjnych Witold Grabarczuk został internowany (w ramach akcji "Jodła") w dniu 28.08.1982, na wniosek Wydziału IV KW MO Zamość. Formalne "zwolnienie z internowania" nastąpiło w związku z jego tymczasowym aresztowaniem od dnia 03.09.1982 (na podstawie Postanowienia Prokuratury Wojewódzkiej w Zamościu z 02.09.1982, w ramach postępowania Ds 14/82/S).

Zapisy na kartach EO-13-A z Kartoteki ogólnoinformacyjnej Biura "C" MSW i Kartoteki ogólnoinformacyjnej KW MO/WUSW Zamość, zapis na karcie E-14/1 z Kartoteki internowanych MSW, wpis w ZSKO, zapisu w aktach o sygn. IPN BU 01152/36 (Wykazy osób internowanych).

Akta Sądu Rejonowego w Hrubieszowie w sprawie karnej K. 550/82, prowadzonej w 1982 roku przeciwko Witoldowi Grabarczukowi, oskarżonemu z art. 46 pkt 1 Dekretu z dnia 12.12.1981 o stanie wojennym. Akta obejmują również dokumentację postępowania Prokuratury Wojewódzkiej w Zamościu nr rep. Ds. 14/82/S oraz Wydziału Śledczego KW MO Zamość nr RSD 18/82 „w sprawie kontynuowania działalności zawieszono NSZZ >Solidarność<“. Do akt włączono m.in. Notatkę urzędową funkcjonariusza Wydziału Śledczego KW MO Zamość z 24.08.1982, który przekazywał w niej „do służbowego wykorzystania” informację, że „na terenie rejonu hrubieszowskiego odbywają się zebrania w ramach nielegalnych struktur NSZZ RI >Solidarność<“, które organizuje Witold Grabarczuk w mieszkaniu swoich rodziców. Ponadto W. Grabarczuk miał być „w posiadaniu materiałów bezdebitowych”. W aktach znajduje się również Protokół przeszukania, przeprowadzonego 25.08.1982 w mieszkaniu rodziców Witolda Grabarczuka (w obecności W. Grabarczuka i jego ojca) oraz „Wykaz dowodów rzeczowych Nr 3/82, obejmujący „zakwestionowane” wtedy materiały. Odnaleziono wówczas i zatrzymano m.in. wydawnictwa „Solidarność”, ulotki oraz odręczne notatki Witolda Grabarczuka. Tego samego dnia został on osadzony w areszcie, z którego zwolniono go 27.08.1982. W dniu 26.08.1982 Zastępca Komendanta ds. SB KW MO Zamość skierował do Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Lublinie wniosek o wszczęcie śledztwa przeciwko W. Grabarczukowi w związku z podejrzeniem, że „jako były członek NSZZ >Solidarność< po wprowadzeniu stan wojenny nie zaprzestał tej działalności, kontynuując ją” poprzez odbywanie „zebrań organizacyjnych”, podczas których „reaktywował nielegalny związek (...)”. Dysponował też „materiałami bezdebitowymi zawieszono związku (...)” o negatywnej i podburzającej treści” oraz odręcznymi zapiskami, „co mogło wywołać niepokój publiczny lub rozruchy”. WPG w Lublinie uznała jednak za właściwą w tym zakresie Prokuraturę Wojewódzką w Zamościu, która w dniu 02.09.1982 wszczęła śledztwo w sprawie „kontynuowania działalności związkowej na terenie Lublina oraz rejonu hrubieszowskiego przez Witolda Grabarczuka, członka zawieszono NSZZ >Solidarność< w okresie od stycznia do 25 sierpnia 1982 r., tj. o przestępstwo z art. 46 pkt 1 Dekretu z dnia 12.12.1981 o stanie wojennym” (nr rep. prokuratorskiego Ds 14/82/S). Prowadzenie postępowania przygotowawczego powierzono Wydziałowi Śledczemu KW MO Zamość (RSD 18/82), zaliczając jednocześnie „dotychczasowe przesłuchania i inne materiały jako dowody” w śledztwie. W dniu 03.09.1982 W. Grabarczukowi postawiono zarzuty. Prokuratura Wojewódzka w Zamościu zdecydowała też o zastosowaniu wobec niego aresztu tymczasowego, powiadamiając o tym fakcie zakład pracy (FSC w Lublinie). W piśmie z 03.09.1982 do FSC w Lublinie wiceprokurator Prokuratury Wojewódzkiej podał, że tymczasowe aresztowanie Witolda Grabarczuka wynikało z „kontynuowania (...) działalności związkowej zawieszono w okresie stanu wojenny (...)”. Witold Grabarczuk został osadzony w Zakładzie Karnym w Zamościu, jednak zdecydowano o jego przekazaniu do Aresztu Śledczego KW MO Zamość na okres 03-10.09.1982 „celem prowadzenia czynności procesowych”. W „wyjaśnieniach” złożonych 26.08.1982 oraz podczas przesłuchań potwierdził on przynależność do NSZZ „Solidarność” w FSC, udział w strajku na terenie zakładu w grudniu 1981 oraz dostęp do literatury bezdebitowej poprzez skrytkę w hotelu w FSC, jak też udział w spotkaniach rolników w domu swoich rodziców. Utrzymywał jednak, że uczestnikami tych spotkań byli „nieznani” mu w większości rolnicy. Konsekwentnie odmawiał też wskazania kolporterów wydawnictw „Solidarność”, które trafiły do niego, jak też osób, którym przekazał projekt programu działania NSZZ RI „Solidarność”. W dniu 15.10.1982 Prokuratura Wojewódzka w Zamościu zakończyła śledztwo i 20.10.1982 skierowała do sądu Akt oskarżenia przeciwko Witoldowi Grabarczukowi, oskarżając go „o to, że w okresie od stycznia do dnia 25 sierpnia 1982 r. w Lublinie oraz w Moniatyczach rejonu hrubieszowskiego, jako były członek Komisji Wydziałowej NSZZ >Solidarność< w Ośrodku Obliczeniowym Fabryki Samochodów Ciężarowych w Lublinie, mimo zawieszenia działalności związkowej, nie odstąpił od udziału w takiej działalności w formie nielegalnych kontaktów oraz zorganizowania i prowadzenia zebrania mającego na celu tworzenie podziemnych struktur związkowych, tj. o czyn z art. 46 pkt 1 Dekretu z dnia 12.12.1981 o stanie wojennym”. W uzasadnieniu Aktu oskarżenia Prokuratura stwierdzała m.in.: „przesłuchany w charakterze podejrzanego Witold Grabarczuk przyznał się do zarzucanego mu czynu i wyjaśnił w zasadzie zgodnie z ustaleniami, z tym, że wyjaśnił, iż nie ujawnił nazwiska osoby, która powiadomiła go o usytuowaniu skrytki w hotelu FSC”, gdzie umieszczano materiały, które pobierał do dalszych konspiracyjnych działań. Odmówił też podania nazwiska osoby, która zwołała zebranie rolników w dniu 27.06.1982. Stwierdził również, że materiały znalezione podczas przeszukania w mieszkaniu rodziców „stanowiły jego własność i zostały przywiezione z Lublina”. Wyrokiem z dnia 18.11.1982, Sąd Rejonowy w Hrubieszowie uznał Witolda Grabarczuka winnym popełnienia zarzucanego mu czynu i ukarał go grzywną w wysokości 60 000 zł, zaliczając w jej poczet aresztowanie w dniach 25-27.08.1982 oraz 03.09.-18.11.1982 (31 600 zł). Został też obciążony 12 000 zł opłat sądowych i kosztami postępowania. W wyniku Rewizji nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego, który zaskarżył w 1993 roku orzeczenie zapadłe wobec W. Grabarczuka dnia 18.11.1982 przed Sądem Rejonowym w Hrubieszowie w sprawie K. 550/82, Sąd Najwyższy w Warszawie, wyrokiem z dnia 07.01.1994 uniewinnił Witolda Grabarczuka od czynów zarzucanych mu w 1982 roku (do akt dołączono Rewizję nadzwyczajną Prokuratora Generalnego i Wyrok Sądu Najwyższego sygn. II KRN 343/93).

Akta o sygn. IPN Lu 238/1, t. 1-2 (K. 550/82).

Rejestr rozmów ostrzegawczych Wydziału Śledczego KW MO Lublin, wykazy osób skazanych przez sądy i kolegia ds. wykroczeń za lata 1982-1988. W Rejestrze rozmów ostrzegawczych, pod poz. 1188, znajduje się wpis z datą 26.04.1984, informujący o przeprowadzeniu przez Wydział V WUSW Lublin rozmowy ostrzegawczej z Witoldem Grabarczukiem.

Akta os sygn. IPN Lu 0276/196 (265/196).

Akta z lat 1984-1987, obejmujące skomasowane materiały Sprawy Operacyjnego Rozpracowania krypt. "Informator" (nr rej. 8774) pionu V i III RUSW Hrubieszów, sprawy kontrolnej krypt. "Informator" (nr rej. 8777) Wydziału V i III WUSW Zamość, Sprawy Operacyjnego Rozpracowania krypt. „Pionierzy” (nr rej. 11420) pionu VI i III RUSW Hrubieszów oraz akta kontrolne postępowania przygotowawczego Wydziału Śledczego WUSW Zamość (nr RSD 4/86), złożone w archiwum Sekcji "C" WZO WUSW Zamość pod sygn. 188/III, do których włączono następnie zarchiwizowaną dokumentację wymienionych spraw operacyjnych (sygn. 1532/II). Sprawy te dotyczyły "wrogiej działalności w środowisku miejskim Hrubieszowa (...) w postaci kolportażu nielegalnego Informatora >S[olidarności]< Regionu Środkowo-Wschodniego w Lublinie" oraz Biuletynów NSZZ „Solidarność”, które "nieznani sprawcy" wrzucali do skrzynek pocztowych mieszkańców, w tym głównie do skrzynek "byłych pracowników aparatu politycznego i państwowego". W materiałach znajduje się „Informacja dot. realizacji planu wzmożonych działań w odniesieniu do opozycji w sprawach oper. krypt. >Informator< nr ew.[identyfikacji] 8874 i >Bojkot< nr ewid. [nie podano numeru]”, sporządzona dnia 28.01.1985 i podpisana przez Zastępcę Szefa ds. SB RUSW Hrubieszów. Zreferowano tu m.in. ustalenia operacyjne dotyczące kolportażu nielegalnych wydawnictw i ulotek w Hrubieszowie i rejonie hrubieszowskim. Witold Grabarczuk został wymieniony w punkcie „Informacji” odnoszącym się do SOR „Bojkot”, wszczętego w maju 1984 roku przez pion IV RUSW Hrubieszów „na fakt kolportażu ulotek nawołujących do bojkotu wyborów do WRN i RN na terenie gminy Uchanie, Grabowiec, Hrubieszów i Mircze”. Podano, iż według ustaleń SB, Witold Grabarczuk „dostarczał” ulotki oraz był jedną z osób, które rozkolportowały je „w rejonie Moniatycz, Janek i Nowosiółek (...)”. Odnotowano ponadto, że wskazane osoby „przechodziły” w Sprawie Operacyjnego Rozpracowania krypt. „Zjazd”, prowadzonej „na fakt nielegalnych zebrań w stanie wojennym”, a następnie objęto je kontrolą ramach Kwestionariuszy Ewidencyjnych, prowadzonych przez SB Zamość, natomiast Witold Grabarczuk pozostawał „w zainteresowaniu” Wydziału V WUSW Lublin.

Akta o sygn. IPN Lu 027/108, t. 5 (1532/II, 188/III).

Akta Sprawy Obiektowej krypt. "Prawica" (nr rej. 27105), prowadzonej przez Wydział IV KW MO/WUSW Lublin/ Wydział Studiów i Analiz WUSW Lublin w latach 1981-1989, której celem była "kontrola operacyjna pod kątem zgodności działania Klubu Katolickiego [w Lublinie] ze statutem oraz polityką wyznaniową państwa". Witold Grabarczuk figuruje w niedatowanej „Liście członków stowarzyszonych Klubu Katolickiego w Lublinie” (na dokumencie data wpływu – 22.05.1986).

Akta o sygn. IPN Lu 018/176 (293/IV).

Mikrofilm z akt Sprawy Operacyjnego Sprawdzenia/ Kwestionariusza Ewidencyjnego/ Sprawy Operacyjnego Rozpracowania krypt. „Julek” (nr rej. 26281), prowadzonych przez Wydział III „A” KW MO Lublin/ Wydział V KW MO/WUSW Lublin/ pion V RUSW Lublin w latach 1980-1989. Sprawę założono „na fakt wykorzystywania organizacji związkowej (...) o prowadzenia negatywnej działalności politycznej” przez Juliana Dziurę - pracownika Fabryki Samochodów Ciężarowych w Lublinie i działacza NSZZ „Solidarność”. Następnie w jej ramach zawierano też informacje o „wrogiej działalności” w FSC i prowadzących ją osobach oraz omawiano czynności podejmowane w związku z tym przez SB. Wśród zmikrofilmowanych dokumentów znajduje się Meldunek operacyjny Naczelnika Wydziału V WUSW Lublin z dnia 15.07.1987, powiadamiający o informacji uzyskanej od KO „KS” (nr rej. 25852), według której Julian Dziura wraz z Witoldem Grabarczukiem (również zatrudnionym w FSC) „złożyli wieniec pod tablicą upamiętniającą protest robotników FSC” z lipca 1980 roku. „Złożenie wymienionego wieńca z białych i czerwonych goździków miało zmanifestować przywiązanie b. działaczy >S[olidarność]< do idei tego związku”. W Meldunku zapowiedziano też bieżące informowanie „o dalszym zachowaniu figurantów”. Prowadzenie sprawy krypt. „Julek” zakończono w związku z ponownym zarejestrowaniem NSZZ „Solidarność”, a jej materiały złożono do archiwum pod sygn. 11616/II.

Mikrofilm o sygn. IPN Lu 0229/1214 (11616/2).

Informacje dotyczące Witolda Grabarczuka umieszczono w komputerowym zbiorze danych SB (ZSKO). Odnotowano tu, że w okresie 28.08.1982 - 03.09.1982 był on internowany. Ponadto w KW MO Lublin objęto go Sprawą Operacyjnego Sprawdzenia - w związku z kolportażem „ulotek antypaństwowych”. Sprawę zakończono przeprowadzeniem „rozmowy ostrzegawczej”; akta sygn. 10175/II i mikrofilm sygn. 10175/2 zniszczono. Zawarto też wzmiankę o postępowaniu przygotowawczym, prowadzonym w KW MO Zamość w związku z organizowaniem przez W. Grabarczuka „nielegalnych zgromadzeń b. członków NSZZ >Solidarność<”, za co został skazany przez Sąd Rejonowy w Hrubieszowie na karę grzywny, materiały postępowania złożono w archiwum pod sygn. 69/III.

Informacja o osobie z komputerowego zbioru danych Służby Bezpieczeństwa (ZSKO).